

Tematický okruh: **Ľudia** Vzdelávacia oblasť: **Perceptuálno-motorická**
Kompetencie: **Sociálne, komunikatívne, učebné, informačné**

Mgr. ZUZANA MINARECHOVÁ

MEDVEĎ A VLOČKA

Výkonové štandardy

- Uplatňovať spoluprácu v skupinovej hudobno-pohybovej alebo hudobno-dramatickej hre.
- Zladiť pohybovú a hudobnú stránku v hudobno-pohybovej hre.
- Stvárniť hudobno-dramaticky textovú časť hry.

Obsahové štandardy

- Súlad pohybu, hudby a textu hry.

Výchovno- vzdelávacie ciele

- Zvoliť zodpovedajúce pohyby vzhľadom na charakter hudby.
- Vyjadriť pohybom známe zviera.
- Pohotovo reagovať pohybom pri zmene rytmu, tempa, intenzity hudby.
- Spolupracovať s ostatnými pri dramatizácii detskej piesne.

Postupy a stratégie VVČ

- Vyhľadávanie informácií v knihách, prezeranie encyklopédií, grafomotorické cvičenie, strihanie a lepenie.
- Motivácia, rozhovor, pohybové improvizácie, dramatická hra, hra na detských hudobných nástrojoch, nácvik básne.
- Riešenie problémových úloh na počítači, interaktívnej tabuli.

Učebné pomôcky

- Štandardné pomôcky: knihy a detské časopisy, spoločenské hry, nožnice, papier, lepidlo, múka, plechy na pečenie, klavír, triangel, bubienok, čelenky medveďov a snehových vločiek, veľký baliaci papier, farebné papiere, časopisy.
- Digitálne technológie: počítač/e, interaktívna tabuľa, hovoriace štipce, digitálny fotoaparát, digitálny mikrofón, kresliace prostredie (napríklad RNA), edukačný softvér Krok za krokom.

Vzdelávacie prostredie

- Herňa.

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIA ČINNOSŤ

PRÍPRAVA

Príprava učiteľky na činnosť

- Upraviť prostredie triedy, premyslieť si organizáciu a didaktické postupy, spôsob rozdelenia detí do skupín, striedanie sa detí v hrových kútikoch;
- pripraviť dostatok pomôcok do hrových kútikov;
- pripraviť webové odkazy na interaktívnu tabuľu, PC;
- nahráť básne na hovoriace štipce.

Činnosť detí počas hier a hrových činností

- **Zimní spáči:** prezeranie kníh a encyklopédií – na internete, vyhľadávanie informácií o živote zvierat v zime, hibernácii živočíchov (prezimovanie alebo zimný spánok, pri ktorom sú životné procesy

znížené – medveď, jazvec, netopiere, svišť...), o starostlivosti o druhy, ktoré aktívne prežívajú chladné obdobie.

- **Čelenky:** zhotovovanie čeleniek k aktivitám odkresľovaním, strihaním a lepením.
- **Ako padajú snehové vločky:** vytváranie vzorov krížením línií do vrstvy múky na väčšej ploche (napríklad v plechu na pečenie), zachytávanie obrazov na digitálny fotoaparát, po prenose dokresľovanie v kresliacom programe (napr. RNA).
- **Stolové a spoločenské hry:** vyhľadávanie rovnakých dvojíc lesných a voľne žijúcich zvierat, vyhľadávanie ciest a labyrintov, vytváranie skupín podľa druhu.

STIMULÁCIA

Ranný kruh (frontálna forma)

Pozornosť detí stimulujeme hádankou:

Ťarbavý som – dobre viem,
to preto, že medík jem.
Na jeseň sa vykrímim,
potom celú zimu spím.

Čo je to? (Medveď)

„Poďme spolu do lesa a zahrajme sa Na lesných kamarátov. Popremýšľajte, ktoré zvieratá žijú v lese (zajac, jeleň, vlk, medveď...) a ako sa pohybujú (skáču, rýchlo bežia, ťažkopádne kráčajú...). Počúvajte klavír a skúste uhádnuť, ktorá melódia predstavuje ktoré lesné zvieratko.“

Deti sa pohybujú voľne po triede a na základe charakteru hudby vyjadrujú pohybom zvieratá:

Medveď: pomalé, nízke tóny – ťažkopádna chôdza s našľapovaním na celé chodidlo, kývanie sa do strán.

Zajac: melódia v staccato tempe – poskoky znožmo, ľahký dopad na špičky, náznak uší rukami na hlave.

Jeleň: mierna melódia – chôdza v tempe s vysokým zdvíhaním kolien.

Úlohou detí je reagovať pohybom na zmenu tempa, dynamiky hudby. Hrou si stimulujú rytmické cítenie a pohybovú predstavivosť. Prežívanie hudby a jej pretavenie do pohybu je vysoko individuálne, preto pohyb nepredpisujeme, rešpektujeme stvárnenie každého dieťaťa.

Didaktická poznámka

Hru na klavíri môžeme nahradiť hrou na rytmické nástroje Orffovho inštrumentára. Priradenie jednotlivých zvukov konzultujeme s deťmi – podľa ich schopností výber necháme na ne (napríklad bubienok charakterizuje medveďa, ozvučné drevka jeleňa...). Rytmické hudobné nástroje využívame na začiatku aktivít, keď potrebujeme diagnostikovať pohybové schopnosti detí a dohliadať na bezpečnú realizáciu pohybu v priestore. Klavírnú hru (pohyb zvieratiek na melódiu) zaradíme neskôr, ak sú deti primerane samostatné a zodpovedné pri plnení zadanej úlohy. Stáva sa mi, že pohyb niektorých druhov zvierat deti vykonávajú v podpore drepmo. Je vhodné motivovať ich k zmene pohybu ukážkou, ktorú predvedie iné dieťa, ktoré pohyb zvláda podľa inštrukcie učiteľky.

Pokračujeme v rozhovore: „Aj do lesa zavítala pani Zima. Najskôr postriasala zo stromov posledné lístie, poslala Mrázika, aby postriebril kríky, zatiahol ľadom mláky a uložil medvede k zimnému spánku. Nakoniec vyhnala z oblakov snehové vločky, aby zasypali krajinu. Jedna nezbednica dotancovala až k medvediemu brlohu a zobudila medveďa. Ako sa to skončilo, to nám prezradí pesnička:

Bim-bam, bim-bam,
spadla vločka snehová.

Bim-bam, bim- bam,
zobudila medveďa:

Vstávaj, medveď, bim-bam-bom,
zober sánky a poď von!

Medveď sa však naľakal,
že on veru privčas vstal,
obrátil sa, zavrel dom
a ďalej spal:
bim-bam-bom.

(Zdroj: Pieseň, hry a riekanky detí predškolského veku).

Zaspievame deťom pieseň a porozprávame sa o tom, ako príbeh pokračoval, čo sa v ňom ešte udialo. Navrhujeme im, aby sme sa spoločne zahrli na medveďa a snehovú vločku.

Deti sa označia čelenkami, ktoré vytvorili ráno a rozdelia sa na:

- **stromy:** jednotlivo (v stojí rozkročenom, ktorý predstavuje brloh) alebo v dvojiciach (obrátené chrbtami k sebe, s rukami vo vzpažení) imitujú les. Počas piesne znázorňujú pohyb konárov vo vetre;
- **medvede:** „spia“ v búrčavine (pod rozkročenými nohami kamaráta), pri slovách: medveď sa však naľakal... prehrávajú zobudzanie sa zvieraťa, jeho údiv, následné uloženie sa k spánku;
- **vločky:** sedia na začiatku dramatizácie v hlúčiku na koberci, potom pomaly tancujú v priestore, využívajú ladné tanečné kroky so sprievodnými pohybmi paží, dotykom zobudia medveďa a dokončia tanečnú improvizáciu usadením sa na koberci.

Pred dramatizáciou rozprávač (na začiatku je to učiteľka, neskôr šikovné dieťa) navodí krátkym opisným rozprávaním situáciu v zimnom lese, potom zaznie predohra, nasleduje dramatizácia piesne a aktivita sa končí dohrou.

Didaktická poznámka

Pieseň je jednoduchá, deti si ju ľahko osvoja aj v priebehu dramatizácie. Mladším ju zaspievame v činnostiach, ktoré predchádzajú pohybovým aktivitám.

V pasáži o tanci snehových vločiek mierne zvýšime tempo. Ladnosť pohybov môžeme aktivizovať tak, že tanečné prvky doplníme použitím vlajúcich predmetov (stúh, šatiek...).

Dramatizáciu piesne spestríme tým, že deti hrajú aj na rytmických hudobných nástrojoch. V časti, v ktorej sa spieva o vločkách, znejú jemné zvuky triangu, medveď je charakterizovaný bubienkom.

Rozdelenie detí do skupín

S ohľadom na časovo náročnejšiu prvú časť navrhujeme deti rozdeliť do troch skupín (medvede, zajkovia, sýkorky). Najskôr určíme vedúcich skupiny, ktorí si striedavo vyberajú členov skupiny.

Trvanie činností v jednotlivých kútikoch

Činnosť v skupinách trvá 10 – 15 minút podľa

vekových a individuálnych predpokladov. Pred aktivitami si dohodneme signál, pri ktorom sa skupiny v kútikoch vymenia (navrhujeme, aby to bol motív z piesne o medveďovi). Pripomenieme si pravidlo výmeny v kútikoch a rotáciu napríklad v smere hodinových ručičiek.

DIGITÁLNY KÚTIK

Interaktívna tabuľa/počítač

Deťom povieme: „Spustíte si úlohu na interaktívnej tabuli, vypočújte si zadanie a:

- nakrmíte hladné lesné zvieratká,
- uhádnite, ktorý vtáčik spieva,
- nájdite sýkorku.”

Aktivita č. 1: Kŕmenie zvierat – kŕmidlo pre zvieratá **KÓD 140328**

Aktivita č. 2: Vtáčiky v zime **KÓD 140329**

Aktivita č. 3: Na ktorom obrázku je vtáčik? (II) **KÓD 140330**

Aktivitami zdokonaľujeme sústredenost' detí, orientáciu na ploche, sluchovo-zrakovú vnímavosť, poznávanie živočíšnych druhov.

KOMUNIKAČNÝ KÚTIK

Deti sa rozdelia na dve menšie skupiny. Vypočujú si nahrávku z hovoriaceho štipca. Pri prehrávaní sa ju učia naspamäť.

Po zvládnutí textu si naučenú poéziu nahrajú na digitálny mikrofón.

1. štipec:

Milan Poliak

Vločka

Valí sa z neba hustý sneh,
letí k nám páper biely.

Oj, ako žiaria štíty striech,
už dávno sme ho chceli...

2. štipec:

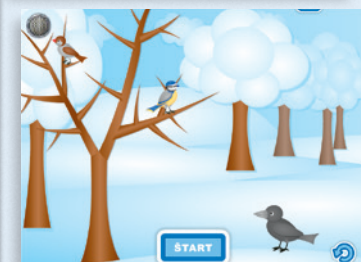
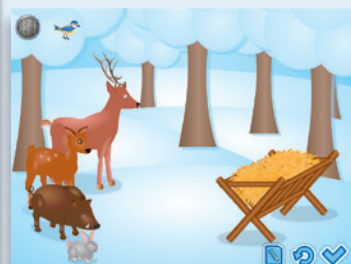
Pavol Štefánik

Veselá zima

Letia vločky na vločky,
biele ako sneh.

Na ulici náročky
vyvolajú smiech...

(Zdroj: Včielka, úryvok)

Didaktická poznámka

V prípade, že deti zvládnu nácvik básne aj nahrávky rýchlejšie, ako je stanovený čas, pripravíme si pre ne texty vo forme maľovaného čítania. Niektoré slová vo veršoch (napríklad: páper biely, sneh, vločka, štíty striech, snehuliak, deti...) vynecháme a ich úlohou bude chýbajúce slová doplniť obrázkom.

ČINNOSŤ

UMELECKÝ KÚTIK

Úlohou detí bude vytvoriť spoločnú prácu. Na pripravený veľký baliaci papier zobraza technikou koláže zimný les so zvieratkami. Komponenty si vystrihnú z časopisov, obrázkov, nalepia ich na plochu a dokreslia prostredie.

K činnosti môžeme ponúknuť materiál z edukačného programu Krok za krokom.

Aktivita: Zima – jeleň **KÓD 140331**

Tip

V popoludňajších činnostiach deti dotvoria – dokončia koláže, môžu podľa vzoru z encyklopédie odpísať (prekresliť tvary písmen) meno zvieratka: jeho rodové aj druhové meno a použiť koláž na výzdobu interiéru materskej školy.

HODNOTENIE

Po dokončení všetkých činností sústredíme deti v strede triedy a porozprávame sa o tom, ako sa im dnes darilo, čo bolo zložitejšie, v čom boli úspešné, čo by si rady zopakovali. Spoločne posúdime výtvarné práce, dohodneme sa na ich prípadnom doplnení alebo na ich využití pri výzdobe MŠ.

V prípade, že máme vhodné podmienky, navrhujeme deťom, aby sme si dramatizáciu o medveďovi a vložke zahrali pri pobyte vonku.

ZDROJE

Použitá literatúra a zdroje

1. DEREVJANÍKOVÁ, A. Hudobná výchova. ProSololutions, 2013. ISBN 978-80-8139-028-9.
2. LYSÁKOVÁ, M. KOPINOVÁ, Ľ., PODHORNÁ, A. Piesne, hry a riekanky detí predškolského veku. Bratislava: Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1989. 067-006-89 PHA.
3. POLIAK, M. Vložka. In: Včielka – časopis pre najmenších č. 12, 1986 – 1987, ročník 29, ISSN 1335-6488.
4. ŠTEFÁNIK, P. Veselá zima. In: Včielka – časopis pre najmenších č. 9, 1989 – 1990, ročník 32, ISSN 1335-6488.

Didaktická poznámka

Navrhovanými výchovno-vzdelávacími činnosťami rozvíjame u detí schopnosť:

- vyjadriť text a melódiu piesne kultivovaným pohybom,
- spolupracovať pri dramatizácii,
- skvalitniť sluchovo-motorické schopnosti.

